

Příloha A

Data získaná ze sociálních záznamů SPOD a z vyjádření sociální pracovnice SPOD

Jména a další identifikační údaje osob uvedených v jednotlivých kasuistikách jsou změněny. Pravdivě uvedené jsou roky narození, aby byl patrný věk jednotlivých aktérů.

Kasuistika č.1

- Manželé Bílí (matka narozená v roce 1967 a otec narozený v roce 1963) a jejich děti Dalimil narozený v roce 1986, Čestmír narozený v roce 1986, Karina narozená roku 1991 a Radmila narozená v roce 1995.

Sociální záznam týkající se dětí této rodiny je na SPOD veden od 5.10.2004. Tito rozvádějící se manželé v současné době podle spisu nevedou společnou domácnost, což znamená, že společně nehospodaří a nepečují společně o domácnost. Oba manželé mají jiného partnera. Nicméně žijí v jednom bytě.

Manželé Bílí se rozhodli ukončit své manželství rozvodem. SPOD se stalo kolizním opatrovníkem dítěte pro soudní projednávání úpravy výchovy a výživy k nezletilým dětem pro dobu po rozvodu manželství.

Otec podal dne **25.03.2004 Návrh na úpravu výchovy a výživy nezletilých dětí pro dobu po rozvodu**. V návrhu se uvádí, že manželství bylo uzavřeno dne 26.10.1985. V tomto manželství se narodily 4 děti (viz výše). Před 2 lety manželé přestali společně hospodařit a žít. Ovšem manželé i děti nadále bydlí v jednom bytě v domě rodičů matky. Vzhledem k „hluboké krizi manželství“ podává otec návrh na rozvod. Otec zde navrhuje, aby soud vydal tento rozsudek:

Nezletilé děti Čestmír, Karina a Radmila se svěřují do výchovy otci. Matka je povinna, počínaje dnem právní moci tohoto rozsudku platit na výživu nezletilého Čestmíra částku 1.700 Kč za měsíc, nezletilé Kariny částku 1.500 Kč za měsíc a nezletilou Radmilu částku 1.400 Kč za měsíc, vše splatné k rukám otce vždy do 15.dne v měsíci předem.

Spis dětí Bílých dále obsahuje **vyjádření matky k návrhu otce** o úpravu výchovy a výživy. Matka uvádí:

S návrhem otce, aby děti byly svěřeny do jeho výchovy a mně byla stanovena povinnost hradit výživné ve výši navrhované otcem nesouhlasím. Předně poukazuji na to, že s otcem společně nehospodaříme, otec mě neposkytuje žádný finanční prostředky na chod domácnosti a chod dětí. Péči o všechny děti jak po stránce materiální tak po stránce faktické vykonávám já. S dětmi jsem o celé situaci zejména vzhledem k jejich věku u Dalimila, Čestmíra a Kariny hovořila a všechny vyjádřili přání zůstat se mnou. [...] s rozvodem souhlasím.

Vyjádření matky dále obsahuje údaje o jejím měsíčním příjmu a výdajích a o příjmu otce a jeho výdajích (zejména těch týkajících se dětí a domácnosti). Otec podle tohoto vyjádření neposkytuje žádné výživné již téměř 4 roky, kdy spolu manželé nehospodaří, pouze výjimečně jednorázově přispěje na úhradu konkrétních potřeb dětí. Matka zde navrhuje výživné ve výši 1.500 Kč pro Dalimila, 1.500 Kč pro Čestmíra, 1.150 pro Karinu a 1.250 pro Radmilu.

Dále se dovídáme, že manželé bydlí společně v 2-pokojovém bytě rodičů matky. V jednom pokoji spí synové. V druhém pokoji spí na oddělených postelích rozvádějící se manželé a dcery.

V říjnu roku 2004 byli manželé předvoláni k **soudnímu jednání o Návrhu na úpravu výchovy a výživy nezletilých dětí pro dobu po rozvodu**. Jednání se zúčastnila matka a její právní zástupce. Během výslechu matka uvedla skutečnosti týkající se soužití s otcem, jejich hospodaření, péče o domácnost a děti. Matka

mimo jiné uvedla, že „*Děti s otcem vycházejí dobře, je pravdou, že otec, byť na nich nepřispěje si bere jídlo z ledničky, které já koupím, používá i prací prášek.*“.

Další informace se dovídáme z protokolu z **následujícího jednání soudu**, kde byl přítomen otec, právní zástupce matky a nejstarší, již zletilý syn Dalimil (vzhledem k tomu, že Dalimil již dosáhl zletilosti, není dále řešena jeho výchova pro dobu po rozvodu rodičů). Dle zápisu z jednání otec nadále trvá na svém návrhu s tím, „*že ve vztahu k návrhu matky k tomuto má námitky, že polovina skutečností tam uvedených se nezakládá na pravdě*“. Zmocněnkyně matky uvádí, že „*matka nadále trvá na svém návrhu děti svěřit do své výchovy, vyjma Dalimila*“. Dalimil uvádí, že by chtěl zůstat bydlet v současném bydlišti.

Během výslechu otec uvádí, že souhlasí s tím, že s matkou již společně nehospodaří, ovšem vyjadřuje nesouhlas s jinými jejími tvrzeními. Otec uvádí:

Pokud se týká víkendů, tak tyto trávím s dětmi na chalupě v Mladějovicích, s tím, že po tuto dobu sám děti zajišťuji. [...] Před těmi 2 roky zhruba, kdy začala u nás manželská krize, se matka po dobu 4 měsíců v kuse loni vracela ve 2 až 3 hodiny ráno, neměla čas na děti a na domácnost. [...] Matka neuměla hospodařit s penězi a jak jsem již uvedl od poloviny roku 2002 jsem jí žádné peníze nepoukazoval, přímo jsem potřebné věci dětem kupoval sám.

Dále otec uvádí, že on sám moc nevaří, ale matka také ne.

Dalimil během výslechu uvedl:

Různé potřeby hradí otec i matka. Víkendy trávím zejména u babičky v Mladějovicích. Nákupy doma sice zajišťuje matka – potraviny, ale je pravdou, že někdy doma není nic, matka jezdívá často až pozdě domů, já nemám přehled o jejích pracovních směnách. [...] Matka se o mě v době předchozí i současné nezajímá, do školy nechodí. Pere mi babička s tím, že matka vaří a pere pro mladší sourozence. Současnou situaci v rodině jsem nějak nekonzultoval s rodiči.

Dále Dalimil uvedl, že v současné době studuje střední odborné učiliště obor kuchař - číšník. Dalimil se zmínil i o tom, že se mu doma nelíbilo, a proto se

odstěhoval k babičce, ale po nastoupení na učiliště se musel vrátit domů kvůli dojíždění do školy.

K dalšímu soudnímu jednání o úpravu výchovy a výživy došlo 4.11.2004. Současně byl **požádán Městský úřad Šternberk o prošetření poměrů v rodině a ve vztahu k návrhům rodičů také o provedení pohovoru s dětmi** (Čestmírem, Karinou a Radmilou). Vzhledem k tomu, že rodiče již byli vyslechnuti při předchozím jednání, zaměřil se soud tentokrát na bytové poměry v rodině.

Dle šetření SPOD jsou hygienické podmínky v bytě rodičů dobré, i když zde žije celá rodina pouze ve 2 pokojích (viz výše). Dále zpráva SPOD uvádí, že matka pere, vaří a stará se o domácnost sama. Otec se podle tohoto vyjádření nijak do péče o nezletilé děti i o domácnost nezapojuje a ani finančně nepřispívá. Dále SPOD zjistilo, že má matka potíže s Dalimilem, který ji prý nerespektuje a podle matky je „naočkovaný“ od otce. Na dotaz, jak si myslí, že by otec zajišťoval základní potřeby nezletilých dětí matka odpověděla, že by je odvezl do Mladějovic k babičce a ta by se o ně postarala, uvařila by jim.

Sociální pracovnice SPOD provedla pohovor s jednotlivými dětmi a zjistila, že Čestmír je z celé rodinné situace nešťastný, což se negativně projevuje i v jeho školním prospěchu. O rodinné situaci s ním hovořila pouze matka. Matka Čestmírovi řekla, ať si vybere, s kterým rodičem chce zůstat.

Dalimil sice tráví víkendy s otcem v Mladějovicích, ale radši by zůstal s matkou. Karina podle zprávy sociální pracovnice hovořila o Dalimilovi, se kterým prý především maminka vychází hrozně, ale ani s otcem se moc nebaví. Karina se nechce rozhodovat u koho má zůstat, ale pokud by se musela rozhodnout, byla by radši s matkou. Tuto rodinnou situaci nese také těžce.

Nejmladší Radmila si podle sociální pracovnice vzhledem ke svému věku neuvědomuje význam rodinné situace jako její starší sourozenci. O situaci v rodině hovořila spontánně a popisovala soužití rodičů (že matka nakupuje a vaří a vadí jí, že tatínek bere jídlo z ledničky, na které nepřispívá).

Závěrem zprávy ze šetření v rodině a z pohovorů s dětmi SPOD *„navrhuje, aby soud svěřil nezletilé děti do péče matky s tím, aby byl otcí umožněn, co nejširší styk s nezletilými dětmi. Dle našeho názoru je matka schopna zabezpečit potřeby dětí a z rozhovoru s dětmi vyplynulo, že chtějí zůstat v péči matky“*.

Vzhledem k tomu, že otec neplatí výživné, podala matka v listopadu 2004 k soudu **Návrh na předběžné opatření ve věci výživného**. S ohledem na to, že

otec neplatí žádné výživné, vydal soud předběžné opatření, kterým otci ukládá platit výživné 2.000 na každé dítě.

Vyjádření sociální pracovnice SPOD:

Soužití manželů je velmi problematické. Situaci komplikuje to, že žijí společně v jednom bytě a sdílí jednu ložnici, přičemž spolu vůbec nekomunikují. Otec podle mínění sociální pracovnice dělá matce naschvály a snaží se ukázat, že není schopna se starat o domácnost a o děti. Jako příklad otcova jednání sociální pracovnice uvádí, že otec prezentoval u soudního jednání fotografie špinavého nádobí a prádla, aby dokumentoval matčinu neschopnost. Sociální pracovnice však uvádí, že otec sám nepořádek naaranžoval a poté vyfotil. Matka se podle vyjádření sociální pracovnice odmítá s otcem komunikovat, ale je ochotná se s ním nějak dohodnout. O domácnost a děti pečuje pouze matka.

Kasuistika č.2

- Manželé Fialovi (otec narozený roku 1950, matka narozená roku 1959) a děti Diana narozená roku 1980 a Vilma narozená roku 1987.

Matka podala **návrh na rozvod manželství a úpravu práv a povinností k nezletilým dětem** v červenci roku 1996. V návrhu matka uvádí, že manželství bylo uzavřeno v roce 1977 a fungovalo do roku 1993, kdy začaly problémy. Matka uvádí, že v roce 1993 otec nastoupil do nového zaměstnání. Ve firmě, kde pracoval, však bylo málo práce, což otec začal řešit pitím alkoholu. S tím byly spojeny také otcovy pozdní příchody domů. Matka uvádí, že v důsledku otcova pití došlo ke ztrátě citového vztahu mezi nimi a od roku 1994 spolu již intimně nežili, nadále však žijí ve společné domácnosti. Matka navrhuje, aby soud rozhodl o svěření dětí do její péče a o stanovení povinnosti otce platit výživné ve výši 1.000 Kč na Dianu a 800 Kč na Vilmu.

V září roku 1996 se uskutečnilo **soudní jednání** o rozvodu manželů Fialových. Dostavila se matka, otec ne. Matka uvádí, že otec s rozvodem souhlasí. Děti jsou podle slov matky o rodinné situaci informovány a chtějí zůstat s matkou. Matka se domnívá, že otec „*snad bude souhlasit*“. Matka sděluje, že se s otcem na styku s dětmi dohodne.

Soud si vyžádal **prošetření poměrů v rodině od Okresního úřadu** (v té době se touto problematikou zabývalo Oddělení péče o rodinu a děti, OPD, na okresních úřadech). Ve sdělení OPD se dovídáme, že manželé žijí v jednom bytě. Podle sdělení OPD otec souhlasí s rozvodem i svěřením dětí matce. OPD proto navrhuje svěření dětí do péče matky a stanovení vyživovací povinnosti otci ve výši 1.000 na každé dítě.

Ještě v září roku 1996 **soud návrh na rozvod manželství zamítl**. Ve svém odůvodnění soud uvádí, že manželé spolu intimně nežijí, ale žijí ve společné domácnosti, společně hospodaří a společně zabezpečují potřeby dětí. V dané době otec absolvoval ambulantní léčbu, snažil se situaci zvládnout a alkohol nepotřeboval. Pití bylo dle matky jedinou příčinou jejich manželského rozvratu a tento důvod již pominul. Soud proto dospěl k závěru, že přestože oba manželé s rozvodem souhlasí, „nejsou splněny zákonem stanovené podmínky pro rozvod

manželství“. Manželé spolu žijí a je proto podle soudu v zájmu dětí, aby manželství nadále trvalo.

V roce 1998 podal **návrh na rozvod manželství a úpravu práv a povinností k nezletilým dětem** otec. Ve svém návrhu otec uvádí:

Odpůrkyně svůj vztah k mé osobě nezměnila, přestože jsem se snažil naše společné soužití urovnat. Naše soužití přeorganizovala na oddělené. A to tím, že mě přestěhovala do jednoho pokoje a ona s dětmi žije v druhém pokoji. Kromě záležitostí týkajících se chodu domácnosti spolu vůbec nekomunikujeme. [...] V současnosti žijí ve společné domácnosti s přítelkyní. Udržuji pravidelný styk s dětmi a nadále hradím finanční náklady na byt a telefon.

Otec navrhuje, aby soud svěřil děti do péče matky a jemu stanovil výživné ve výši 1.800 Kč na Dianu a 1.200 Kč na Vilmu. Navrhuje, aby se jeho styk s dětmi odehrával na základě dohody s matkou. Také společné jmění manželů bude podle vyjádření otce rozděleno na základě dohody s matkou.

V roce 1998 bylo **manželství rozvedeno**, přičemž soud svěřil děti matce a otci stanovil povinnost platit výživné ve výši 1.500 Kč měsíčně na každé dítě.

V roce 2000 matka podala k soudu **Žádost o úpravu výživného**. V této žádosti uvádí, že otec platí výživné pravidelně a dětem kupuje dárky, ovšem přesto požaduje zvýšení výživného. Soud rozhodl o zvýšení výživného z 1.500 Kč měsíčně na každé dítě na 2.000 Kč měsíčně na dítě. Otec se proti tomuto rozhodnutí odvolal. Matka znovu podala Žádost o úpravu výživného v roce 2002, ovšem otec se opět odvolal. Spor mezi exmanželi o výši výživného trvá doposud. Na počátku roku 2004 matka navrhovala zvýšení výživného na 2.500, ovšem otec souhlasil (jak vyplývá z šetření sociální pracovnice) pouze s navýšením na 1.800, a proto se opět proti rozhodnutí soudu, jež vyhověl matce, odvolal.

Ve zprávě z šetření sociální pracovnice SPOD, které proběhlo v červenci roku 2004 je uvedeno, že se otec znovu oženil a odstěhoval se do Přerova. Nezletilá dcera Vilma navštěvovala otce s jeho přítelkyní (nyní manželkou) velmi často, dokud bydlel ve Šternberku. S otcem a jeho přítelkyní dcera jezdila i na dovolenou. Poté kdy se otec odstěhoval a dcera šla studovat na střední školu, jej navštěvovala méně často. V současné době je dcera nespolehlivá na domluvu a víkendy tráví obvykle

u svého přítele, a proto se s otcem vídá jen zřídka. SPOD ve svém sdělení navrhuje kompromisní řešení, tj. zvýšení výživného na 2.000 Kč měsíčně na dítě. Rodiče se však doposud na výši výživného nedohodli.

Vyjádření sociální pracovníce:

Otec s matkou se podle slov sociální pracovníce bez potíží dohodli na tom, že budou děti svěřeny do péče matky a na pravidelných návštěvách dětí u otce. Z hlediska svěření dětí do péče jednoho z rodičů a úpravy styku s druhým rodičem, se manželé během rozvodu dokázali vzájemně dohodnout. Nicméně po celou dobu procesu rozvodu až do současnosti se otec s matkou přou o výši výživného. Ačkoliv je otec ochotný zvýšit výživné, jež na děti platí, matka nechce přistoupit na kompromis a snížit své nároky. Nicméně v tomto sporu o výživné oba ex-manželé využívají pouze „slušné“ formy vyjednávání a nesnaží se jeden druhé „pošpinit“.

Kasuistika č.3

- Manželé Červení (otec narozený roku 1965 a matka narozená roku 1968) a jejich děti Ester narozená roku 1994 a Monika narozená roku 2002.

V červenci roku 2003 podala matka k soudu **Návrh na úpravu poměrů k nezletilým Ester a Monice pro dobu po rozvodu**. V tomto návrhu matka popisuje, že příčinou rozvratu manželství byl poměr otce s jinou ženou. Dále v návrhu uvádí, že otec se od rodiny odstěhoval a nyní chce děti jen vídat, ale nezajímá se o jejich potřeby. Matka soudu navrhuje, aby rozhodl o svěření dětí do její péče a stanovení výživného otci ve výši 4.000 na nezletilou Ester a 2.000 na nezletilou Moniku.

V srpnu 2003 byl na žádost soudu, který obdržel **Návrh na úpravu poměrů k nezletilým Ester a Monice pro dobu po rozvodu** dohodnut **rozhovor otce se sociální pracovnící SPOD**. Během rozhovoru otec uvedl následující skutečnosti. V srpnu roku 2003 se po delších neshodách odstěhoval od manželky k přítelkyni. Na SPOD se obrátil v záležitosti, že mu matka neumožňuje od jeho odchodu styk s dětmi, a to hlavně s mladší dcerou. Otec podnikl pokusy vidět děti a mluvit s nimi, ale matka mu v tomto brání. Když se s ní snaží telefonicky spojit a dohodnout si styk s dětmi, vyvěšuje pevnou linku a mobilní telefon si vypíná. Dále otec uvádí, že daroval své starší dceři Ester mobilní telefon, protože chodí do různých kroužků a chtěl ji proto mít pod kontrolou. Matka však Ester telefon odebrala a vypnula ho, takže se dceři nemůže dovolat. Otec dále hovoří o tom, že těsně před jeho odchodem ze společné domácnosti došlo mezi ním a matkou k hádce, během které matce řekl, že jí ponechá děti, ale chce je pravidelně vídat. Matka mu odpověděla, že on děti v žádném případě nedostane. Otec uvádí, že matka vidí důvod jeho odchodu v jeho přítelkyni, ale on sám „vidí příčinu jinde, už dřív to neklapalo“. Otec uvádí, že mezi nimi často docházelo k nočním hádkám, kdy „matka budila děti, aby byly přítomny a sami si prý udělaly názor na otce“. Podle slov otce matka během hádky pila z láhve tvrdý alkohol a to i přesto, že ještě kojila. Otec uvádí, že matka tvrdí, že je mladší dcera v důsledku jeho jednání psychicky vyšinutá a potřebuje odbornou pomoc. Otec dále popisuje incident, kdy potkal matku s dětmi na ulici. Matka mu odmítla děti ukázat a odstrčila ho, když chtěl dát dceři pusu. Otec se Ester

zeptal, jestli chce s otcem bývat nebo nechce (jak tvrdí matka). Dcera otci odpověděla, že ho chce vídat. Matka však otci neumožnila, aby si s dcerami povídal. Chvilí po tomto setkání matka otci volala, že si děti může vzít. Když otec volal za 5 minut zpět, aby zjistil, kdy přesně si má pro děti přijít, vypnula matka mobil a pevnou linku nebrala. Otec tedy jel do zaměstnání a tam na něj čekala matka s dětmi. Matka zde podle otcových slov „dělala scény a křičela na tchána“. Mezi otcem a matkou došlo k hádce a matka otci podle jeho slov sprostě nadávala, a to i před dětmi. Matka poté odmítla otci děti předat. Přitom matka řekla starší dceři Ester, že jestli chce být s otcem, ať se sbalí na pořád. Dále otec popisuje konkrétní situace dokreslující, že s ním matka není ochotna komunikovat a nechce jej ani pustit do bytu, přestože zde otec má trvalé bydliště. Otec je také nespokojen s tím, že mu matka nechce sdělit, kde děti jsou, když on zjistí, že nejsou doma.

Během **rozhovoru sociální pracovnice SPOD s matkou** matka uvádí, že problémy v manželství začala vznikat po pracovním povýšení otce. Otec byl poté hodně pracovním vytížen, chodil domů velmi pozdě a navíc „přinášel do rodiny stres“. Matka uvádí, že s ním otec začal jednat ponižujícím způsobem a urážel ji. Matka jako příklad uvádí, že s ním otec hovořil stylem „co sem lezeš, táhni, co čumíš, drž hubu,...“. Později otec již skoro nebyl doma. Dětem se otec podle matky nevěnoval. Matka uvádí, že když mladší dcera Monika plakala, otec se jí nevěnoval, ale jen zavřel dveře od pokoje, kde byla, aby ho nerušila. Podle matky se otec nevěnoval ani starší dceři Ester (neučil se s ní, nechodil s ní na zájmové aktivity a celkově na ni neměl čas). V současné době chce otec podle mínění matky děti pouze někdy vidět, ale nestará se o ně a nezajímá se o jejich potřeby. Co se týče komunikace s otcem, uvádí matka, že vypíná telefon kvůli tomu, že otec neustále volá (několikrát denně).

Sociální pracovnice vedla rozhovor také s dcerou Ester. Sociální pracovnice zjistila, že by Ester chtěla, aby se otec vrátil. Na druhou stranu však Ester uvádí, že se s otcem nechce vídat. Příčinu tohoto nejednoznačného postoje vidí sociální pracovnice v nátlaku matky na dceru. Ester dále uvádí, že jí otec nosí dárky, ale když jí je přijde předat, hádá se s matkou a ta dárky odmítne.

Sociální záznam rodiny Červených obsahuje také záznam **o setkání otce s dcerou Ester** za přítomnosti sociální pracovnice SPOD. Ester během tohoto setkání uvedla, že chce otce vidět pouze na narozeniny, svátek, apod., ale na dotaz sociální pracovnice nedokázala zdůvodnit, proč chce otce vidět jenom při těchto příležitostech. Poté Ester změnila své stanovisko a chtěla otce vidět 1x za 14 dní.

V říjnu 2003 se **otec telefonicky spojil se sociální pracovnící SPOD**, aby nahlásil změnu svého bydliště. Během rozhovoru otec uvedl, že se stýká s dětmi. Matka nadále s otcem odmítá komunikovat, nechce ho pouštět do bytu a obtížně se s ní domlouvá na schůzkách s dětmi, nicméně přesto se otci a matce podařilo dohodnout se na určitých pravidelných setkáních otce s dětmi.

V říjnu 2003 se uskutečnil další **rozhovor matky se sociální pracovnící SPOD**. Matka byla ochotná dohodnout se s otcem na pravidelném styku s dětmi v úterý a ve čtvrtek, a to takovou formou, že si otec vyzvedne obě děti, starší dceru Ester odvede na kroužek a mladší Moniku bude vozit v kočárku než vyzvedne Ester z kroužku. Matka nesouhlasí s tím, aby si otec pro děti chodil společně s jeho přítelkyní. Matka také odmítá přijmout dárky pro děti od otcovi přítelkyně. Matka uvádí, že:

Otec se kvůli tomu rozčlil a zabavil matce a Ester mobilní telefony s tím, že nic platit nebude. Ani kroužky Ester platit nebude. Kroutil matce přitom s rukou v přítomnosti Ester. Mobily odmítal vrátit. Ale potom je poslal po kolegovi z práce, který je matce přinesl.

SPOD podalo na základě rozhovoru s matkou a otcem a šetření jejich rodinných poměrů **soudu sdělení**, v němž popisuje rodinnou situaci manželů Červených. V tomto sdělení se uvádí, že dcera Ester je matkou silně ovlivněna, co se týče jejího vztahu k otci. Matka s otcem odmítá komunikovat a je s ní obtížná dohoda. Matka podle sdělení SPOD brání otci v kontaktu s dětmi. Otec se o děti zajímá a usiluje o pravidelný styk s nimi. SPOD se vyjadřuje souhlasně k matčině návrhu, aby byly děti svěřeny do její péče a otci bylo stanoveno výživné. SPOD navrhuje výživné ve výši 2.000 Kč měsíčně na Ester a 1.500 Kč na Moniku.

V prosinci roku 2003 došlo k **soudnímu jednání o úpravě poměrů k nezletilým Ester a Monice pro dobu po rozvodu**. Jednání byla přítomna matka. V protokolu výslechu matky je uvedeno, že byla napadena otcem. Otec podle slov matky přišel navštívit děti. Matka mu otevřela dveře. Poté vypukla mezi otcem a matkou hádka, která vyvrcholila tím, že ji otec napadl a začal ji škrtit. Matka po tomto útoku vyhledala lékařské ošetření a několik týdnů se léčila. Matka vypovídá, že jí otec krátce po útoku poslal sms, že ji psychicky zničí a vyhrožoval jí dalším

napadením. Matka u soudu uvedla, že se otec o děti již rok nestará a straší Ester ho nechce vidět. Dále matka uvedla, že jí otec před dětmi sprostě nadává.

V prosinci 2003 **otec telefonicky kontaktoval SPOD**, aby se poradil se sociální pracovnící, jak řešit problémy s matkou. Otec uvedl, že přinesl dětem dárky na Mikuláše, ale matka je odmítla přijmout, začala mu nadávat a tvrdila, že jeho dárky nechtějí. Otec má obavy, že matka neumožní, aby dětem předal dárky na Vánoce. Sociální pracovnice během rozhovoru zjišťuje, že otec v současné době platí výživné na obě děti ve výši 7.000 měsíčně.

V únoru 2004 **telefonovala sociální pracovnice SPOD matce**, aby zjistila, zda se dohodla s otcem na jeho styku s dětmi. Matka uvedla, že se nedohodli, „protože se s ním dohodnout nelze“. Dále je v záznamu hovoru uvedeno:

Dle sdělení matky otec o děti zájem má, ale jen aby je viděl. Přišel se vždy jen podívat, přitom matce nadával a urážel ji, a to před dětmi. Ester řekl, „aby držela hubu“. Ester má z něj neurózu, okusuje si nehty, nechce s otcem komunikovat. Matka žádala otce, aby dal dceři čas, aby se mohla uklidnit, ale otec striktně žádal o povolení návštěv. Dále se stalo, že si otec vzal jen jednu dceru, čímž druhé způsobil opět trauma. Musí si brávat obě nebo žádnou. Návštěvy u dcer vyžadoval jen tehdy, kdy se mu to hodilo, nebral ohled na předem ustanovené termíny. [...] Manžel požadoval rozvod, matka s rozvodem nesouhlasila.

Otec sociální pracovníci v únoru telefonoval, aby se s ní poradil v situaci, kdy matka neakceptuje jím navržené termíny, kdy by chtěl mít děti ve své péči. Sociální pracovnice otci poradila, aby matce navržené termíny dal v písemné podobě.

Matka se dostavila na SPOD ve věci výchovy a výživy nezletilých dětí Ester a Moniky. Matka uvádí, že otec neplatí výživné. Otec předchozí den, kdy probíhalo soudní jednání ve věci úpravy práv a povinností k nezletilým dcerám pro dobu po rozvodu uváděl, že již výživné poslal. U soudu byly řešeny i termíny, kdy bude otec o děti pečovat. Matka s otcem navrženými termíny nesouhlasí a především odmítá, aby otec byl s dětmi v dny, kdy mají narozeniny, svátek, o Vánocích, apod. Naopak však požaduje, aby měl otec děti delší než jím navrhovanou dobu (tj. 14 dnů) v období letních prázdnin, a to 1 měsíc. Otec však nesouhlasí s tím, že by měl mít

děti o prázdninách celý 1 měsíc a argumentuje přitom tím, že „*platí dost peněz, aby se starala matka*“. Dle vyjádření matky se Ester s otcem odmítá stýkat. Matka se domnívá, že Ester nechce být s otcem kvůli jeho přítelkyni. Dále matka opět opakuje, že otec chce děti „jen vidět, ale nemá zájem o jejich potřeby“. Matka uvádí, že jí otec stále posílá sms a telefonicky jí vyhrožuje, že ji psychicky zlikviduje. Matce vadí, že otec své návštěvy předem neohlašuje. Otec podle slov matky, přijde, kdy se mu to hodí a nebere přitom ohled na děti ani na matku.

V únoru 2004 se u **soudu projednával návrh na úpravu práv a povinností k nezletilým dětem pro dobu po rozvodu**. Matka navrhovala stanovit výživné ve výši 6.000 Kč pro děti a 7.000 Kč pro matku za měsíc, což ovšem otec považoval za příliš vysokou částku. Otec v této době platil na děti výživné ve výši 7.000 Kč měsíčně. Soud rozhodl o svěření dětí do péče matky a otci stanovil povinnost platit výživné ve výši 3.000 Kč na Ester a 2.000 Kč na Moniku za měsíc. Dále soud otci stanovil povinnost zaplatit dlužné výživné za předchozí 3 měsíce.

V březnu **otec přišel za sociální pracovnící**, aby ji informoval o vývoji domluvy s matkou na návštěvách. Otec již matce předal písemně navržené termíny, kdy chce pečovat o děti. Otec uvádí, že je ochoten děti vozit na noc domů k matce, když je bude mít na víkend.

Následně byla **na SPOD předvolána matka**, aby se vyjádřila k otcově návrhu termínu jeho péče o děti. Matka měla k otcově návrhu výhrady, ale nakonec s ním souhlasila, ovšem jenom „na zkoušku“. Matka uvedla, že „*pokud si otec děti v domluveném termínu nevyzvedne nebo pokud se nebude schopen o děti postarat, nebude uvedený návrh dále z její strany akceptován*“. Dále matka uvádí, že bude brát ohled na vyjádření nezletilé Ester, zda bude chtít být u otce či nikoliv.

Po rozhovoru s matkou následoval **rozhovor s nezletilou Ester**, a to bez přítomnosti matky. Ester uvádí, že nechce jezdit na návštěvy k otci do Prostějova, kam se s přítelkyní přestěhoval. Připouští, že by se s ním mohla vídat pouze ve Šternberku, kde bydlí matka.

V dubnu **matka kontaktovala SPOD**, aby sdělila, že se uskutečnilo setkání otce s dětmi. Matka popsala, že setkání trvalo pouze 2 hodiny, protože pak již Ester s otcem nechtěla být. Matka se proto s otcem dohodla, že bude s dětmi 1x za 2 týdny po dobu 2 hodin.

V květnu se **na žádost otce uskutečnila schůzka sociální pracovníce Fondu ohrožených dětí (dále jen FOD) s matkou**. Sociální pracovníce FOD matce

vysvětlila že FOD jedná vždy v zájmu dítěte a ne v zájmu otce, který schůzku požadoval. Matka se poté rozpovídala o problémech ve vztahu s otcem. Matka uvedla, že se problémy v jejich vztahu začaly objevovat po té, kdy otec získal v zaměstnání vyšší pozici. Otec se pak vracel pozdě domů, přinášel do rodiny stres, atd. Matka se chtěla vrátit do práce, ale otec a dcera ji přesvědčili, aby měla druhé dítě. Otec nicméně podle slov matky o druhou dceru, když se narodila, neměl zájem. Otec se dětem nevěnoval a matce vůbec s péčí o ně nepomáhal. V loňském roce se odstěhoval k přítelkyni, která je o dost mladší než matka. Právě otcův vztah s jeho přítelkyní matka vnímá jako příčinu jeho odchodu. Matka popisuje, že se straší dcera Ester po odchodu otce zhroutil a často plakala. Matka uvádí, že je styk otce s dětmi problematický. Otec má podle slov matky zájem jenom o Ester a o mladší dceru ne. Ester však s otcem nechce být a mladší Monika se otce bojí. V záznamu rozhovoru je uvedeno, že *„Matka sděluje, že otec mnohdy buší a kope do dveří, dokonce ji škrtil, byla u lékaře a podala na něj trestní oznámení. Při návštěvě matku oslovuje velmi hrubými a vulgárními výrazy i před dětmi.“* Se záznamem ze setkání matky s pracovníci FOD bylo seznámeno SPOD i otec.

V říjnu roku 2004 **sociální pracovnice SPOD telefonicky kontaktovala otce**, aby zjistila, zda se stýká s dětmi. Otec uvedl, že měl po 11 měsících děti 2x u sebe. Otec sociální pracovníci líčil situaci, kdy Ester měla školní vystoupení, které sledovala matka s mladší dcerou i otec se svojí přítelkyní. Po vystoupení se potkali Ester, matka a mladší dcera s otcem a jeho přítelkyní, který si měl děti převzít. V záznamu je uvedeno, že *„Matka měla poznámky na otce a přítelkyni, které zakončila tím, že otci dala facku přes obličej. Ester to neviděla, ale matka to Ester řekla.“* Otec uvedl, že zvažoval trestní oznámení na matku, ale při představě, že stráví 2 hodiny na policii, se rozhodl, že tento čas radši stráví s dětmi. Otec dále uvádí, že se Ester k otci během návštěvy chovala pěkně. Otec říká, že Ester proti matce nijak nenavádí. Když však Ester přivede domů k matce, chová se jako vyměněná. Otec uvádí, že *„Je vidět, že má před matkou strach“*. Dále otec uvádí, že řádně platí výživné. Otec hovoří o tom, že si myslí, že se situace uklidňuje, alespoň co se týče vztahu mezi otcem a Ester, ale stále nelze komunikovat s matkou.

V listopadu **otec telefonoval sociální pracovníci SPOD**, aby jí sdělil, že mu matka brání ve styku s dětmi. Otec opět popisuje, že se k němu Ester během návštěvy chová velmi pěkně, ale po příchodu domů se změní. Jako příčinu tohoto chování Ester otec opět uvádí strach z matky, která na děti podle slov otce křičí.

Otec uvádí, že chování matky negativně ovlivňuje chování Ester, která se ve škole projevuje agresivně. Otec kontaktoval učitelku Ester, která mu popsala agresivní chování Ester vůči spolužákům.

Následně byla **na SPOD pozvána matka**. Matka popřela tvrzení otce, že mu brání ve styku s dětmi. V záznamu je uvedeno: „*S otcem se nelze dohodnout, neboť otec se k ní chová hrubě. Oslovuje ji „mrcho, krávo, ty hnusná bestie“.* Matka se odmítá takto s otcem bavit.“ Vzhledem k tomu, že se matka nemůže s otcem bavit, ponechává na Ester samotné, aby se dohodla s otcem na návštěvě. Matka uvádí, že otec stále nemá zájem o mladší dceru Moniku, kterou si také vzal na návštěvu, ale na noc ji přivezl domů k matce. Matka také uvádí, že otec pro děti nepřipravuje žádný program, a proto se u něj Ester nudí. Matka tvrdí, že otec vyhrožuje Ester tím, že ji odveze klavír nebo vezme počítač, které od něj dostala k narozeninám. Matka se vyjadřuje k agresi Ester tak, že je Ester větší než její spolužáci, a proto když do někoho omylem narazí, vypadá to, jako by ho schválně napadla. Podle matky je chování Ester mylně vykládáno jako agresivní. Závěrem rozhovoru matka konstatovala, že otec není schopen se v klidu domluvit na návštěvách dětí.

Vyjádření sociální pracovnice:

Dle slov sociální pracovnice je s matkou velmi obtížná komunikace a domluva. Matka zjevně brání otci ve styku s dětmi a chová se k otci hrubě (vulgárně jej uráží, fyzicky jej napadá, apod.). Matka navádí děti proti otci. Otce uráží a falešně obviňuje z různých napadení a jiných nevhodných projevů, a to jak před dětmi tak před sociální pracovnicí. Matka brání otci také v tom, aby dával dětem dárky.

Otec podle mínění sociální pracovnice má zájem o děti a snaží se dohodnout se s matkou na jejich návštěvách. Sociální pracovnice se domnívá, že některé incidenty popisované matkou, kdy otec matku urážel mohou být pravdivé, ovšem domnívá se, že k tomuto byl otec vyprovokován matčinými nadávkami a útočným jednáním.

Děti jsou podle sociální pracovnice negativně ovlivněné jednáním matky, což vede k tomu, že se nechtějí stýkat s otcem a u starší dcery se to projevuje také šikanou ve škole (agresivně napadá své spolužáky). Sociální pracovnice uvádí, že s ohledem na jednání matky nyní uvažuje o návrhu na svěřením dětí do péče otce.

Kasuistika č.4

- Manželé Modří (otec narozený roku 1967 a matka narozená roku 1966) a jejich děti Marika narozená roku 1986 a Tadeáš narozený roku 1988.

V říjnu roku 1994 **otec podal návrh na Rozvod manželství a úpravu práv a povinností k nezletilým dětem po dobu po rozvodu.** V návrhu otec uvádí, že manželství bylo uzavřeno v roce 1986 po známosti trvající 1,5 roku a fungovalo dokud matka nepovýšila v zaměstnání. Na vyšší pozici se matka v zaměstnání dostala v roce 1992 a otec v návrhu uvádí, že

„od té doby se začal náš vztah měnit a změnilo se i chování odpůrkyně. Odpůrkyně začala často chodit pozdě z práce a přestala se téměř starat o domácnost. Kvůli tomuto docházelo stále častěji k hádkám, jelikož její práce byla na prvním místě a teprve po tom byla na řadě rodina a domácnost [...] To vše vedlo ke ztrátě citového vztahu navrhovatele k odpůrkyni. Ani přes opakovanou snahu se s odpůrkyní domluvit, odpůrkyně nechtěla ustoupit od svých pracovních cílů, ačkoliv toto bylo na úkor rodiny a našeho vztahu.“

Během **soudního projednávání návrhu na rozvod** matka uvedla, že s návrhem na rozvod manželství nesouhlasí, protože otec má pěkný vztah k dětem, děti k němu a chce, aby rodina byla pohromadě. Matka říká, že se věnovala hodně práci, když otec studoval, a proto byla pracovně hodně vytížená. Matka uvádí, že nyní otec bydlí u své přítelkyně a nadále se věnuje dětem, a to i s jeho přítelkyní. Matka si s otcovou přítelkyní promluvila a podle svých vlastních slov proti ní „nic nemá“, nezazlívá jí vztah s jejím bývalým manželem.

V listopadu roku 1994 **soud zamítl návrh na rozvod manželství.** V odůvodnění tohoto rozhodnutí se dovídáme, že navrhovatel uváděl jako důvod návrhu na rozvod manželství to, že již manželství neplní svoji funkci. Otec uváděl, že došlo ke ztrátě citového vztahu s matkou a v manželství se objevily konflikty. Otec poté navázal mimomanželský milostný vztah a v roce 1994 odešel ze společné domácnosti. Nicméně soud dospěl k závěru, že by rozvod manželství byl v rozporu se zájmy dětí.

Navrhovatel **se proti rozhodnutí soudu o zamítnutí rozvodu manželství odvolal** ke krajskému soudu v Ostravě.

V září 1995 bylo **manželství rozvedeno**. Děti byly svěřeny do péče matky, s čímž souhlasil i otec. Otcí byla stanovena povinnosti platit na děti výživné.

V září roku 1997 **otec podal k soudu návrh na snížení výživného**, které platil na děti z předešlého manželství. Jako důvod návrhu na snížení výživného otec uvádí, že se znovu oženil a v manželství se mu narodilo dítě, což limituje jeho finanční možnosti přispívat na výživu dětí z předešlého manželství. Soud návrh otce zamítl.

V říjnu roku 1999 **přišla na SPOD matka**, aby se poradila, jak řešit problémy se sousedy, kteří si stěžují na hlučnost jejích dětí. Matka uvedla, že se otec s dětmi již nestýká.

V listopadu roku 1999 **matka podala k soudu návrh na jednorázový příspěvek otce k výživnému** ve výši 10.000 Kč. Matka tento návrh odůvodnila zvýšenými potřebami dětí. Soud však její návrh zamítl.

V červnu roku 2004 provedla sociální **pracovnice SPOD na žádost soudu**, který opět projednával otázku výživného, **šetření rodinných poměrů u matky i otce**. Během návštěvy matky sociální pracovnice zjistila, že se otec s matkou stále nemohou dohodnout na výši výživného na děti, neboť otec jej stále chce snížit, zatímco matka zvýšit. Dále bylo zjištěno, že otec si děti bere jen sporadicky. Děti již ani nemají zájem trávit u otce víkendy. Obzvláště dcera, která má již přítele otce nenavštěvuje. Příležitostně otce navštěvuje syn. Syna si otec i dříve bral k sobě na návštěvu častěji než dceru.

Sociální pracovnice v červnu navštívila i otce. Otec uvedl:

S matkou dětí vůbec nevycházím, kdyby se chovala normálně, tak by s ní šlo jednat, ale ona se chová hrozně povýšeně – říká mi, že musím platit, ale to se na mě nezlobte, pokud má na to, aby chodila, no navštěvuje restaurace Národní dům nebo U Knora se svým přítelem p. Novákem.

Co se týče péče o děti uvedl otec, že se příležitostně stýká se svým synem, ale s dcerou ne.

V září 2004 **soud rozhodl o zvýšení výživného** u dcery z 1.000 Kč na 3.000 Kč měsíčně a u syna z 900 Kč na 3.000 Kč měsíčně. Otec však s tímto rozhodnutím soudu nesouhlasí.

Vyjádření sociální pracovnice:

Podle slov sociální pracovnice, se tito rodiče během rozvodu bez problémů dohodli na tom, že bude mít děti v péči matka, a neměli ani potíže s dohodou ohledně styku dětí s otcem. Nicméně po celou dobu po rozvodu se přou o výši výživného, které otec platí na děti.